

İÇİNDEKİLER

4. BASKIYA ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER	11

BİRİNCİ KİTAP

TEMEL HUKUK (HUKUKA GİRİŞ)

§ 1. HUKUKU ANLAMAYA GİRİŞ - SOSYAL YAŞAM, EGEMENLİK (OTORİTE) VE KURAL	31
I. TOPLUM VE BİRLİKTE YAŞAMIN GEREKÇESİ (BİREYLERİN BİRLİKTE YAŞAMA ZORUNLULUĞU)	31
II. EGEMEN İHTİYACI, SİYASAL İKTİDARIN KAYNAĞI VE DEVLETİN TARİHSEL GELİŞİMİ	35
III. TOPLUMSAL NORNLAR (DÜZEN KURALLARI) VE HUKUKUN KONUMU	38
A. TOPLUMSAL DÜZEN KURALLARI	38
B. HUKUKUN BU KURALLAR İÇİNDEKİ ÖZEL YERİ	42
1. Hukuk Tarihi	42
2. Hukukun Tarihsel Gelişiminde Ortaya Çıkan ve Hukukun Temelini Oluşturan Temel İlkeler (Değerler) (Hukukun Temel İlkeleri)	46
a. Genel Bilgi	46
b. Hukukun İlkeleri	51
ba. Eşitlik İlkesi	52
bb. Dürüstlük İlkesi (Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı)	53
bc. Ahde Vefa İlkesi (Söze (sözleşmeye) Bağlılık İlkesi/ Pacta Sunt Servanda)	54
bd. İyiniyet İlkesi	54
be. Hakkaniyet İlkesi	55
bf. İspat ve Delil İlkesi	56
bg. Bizzat İhkak-ı Hak (Kendiliğinden Hak Alma) Yasağı	56
§ 2. HUKUK OLGUSU (OLGUSAL HUKUK)	57
I. HUKUKUN TANIMI VE TÜRLERİ (ÇEŞİTLİ ANLAMLARI)	58
A. TANIMI	58
B. HUKUKUN TÜRLERİ (HUKUKUN ÇEŞİTLİ ANLAMLARI)	59

1. Pozitif (müspet) Hukuk	60
2. Mevzu (mevzuat, konulmuş, yazılı) Hukuk	60
3. Tabii (ideal /doğal) Hukuk	60
4. Tarihi Hukuk	60
5. Maddi Hukuk – Şekli Hukuk.....	60
6. Objektif Hukuk – Subjektif Hukuk.....	61
II. HUKUKUN FONKSİYONLARI VE AMAÇLARI	62
A. ADALETİ GERÇEKLEŞTİRMEK (HUKUKUN AMACI OLARAK ADALETİ GERÇEKLEŞTİRMEK)	62
B. TOPLUM DÜZENİNİ SAĞLAMAK	63
C. TOPLUM BARIŞINI SAĞLAMAK	64
Ç. TOPLUM (HUKUKİ) GÜVENLİĞİ SAĞLAMAK	64
D. EŞİTLİĞİ SAĞLAMAK	65
E. ÖZGÜRLÜK SAĞLAMAK	66
F. TOPLUMSAL İHTİYAÇLARA CEVAP VERMEK	67
G. HUKUKUN OLUŞUM VE GELİŞİMLERE CEVAP VERME GÖREVİ.....	68
III. HUKUKUN KAYNAKLARI	69
A. ASLİ (ANA) KAYNAKLAR	70
1. Anayasa	70
2. Kanun	71
3. İçtüzük	72
4. Uluslararası Antlaşmalar.....	72
5. Örf-Adet Hukuku	73
6. Yargı Kararlarının Hukukun Kaynakları Arasındaki Yeri	74
a. İçtihadı Birleştirme Kararları (İBK)	74
b. Anayasa Mahkemesi Kararları	76
c. Yardımcı Hukuk Kaynağı Olarak Yargı Kararları	76
7. Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri.....	77
a. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	78
b. Yönetmelikler.....	80
c. Yürütme Organının Diğer Düzenleyici İşlemleri	80
B. TALİ (YARDIMCI) KAYNAKLAR.....	80
1. Mahkeme Kararları.....	80
2. Doktrin (Öğreti)	80
IV. HUKUK SİSTEMİ, HUKUK DÜZENİ, HUKUK KURALLARI VE HUKUK DALLARI.....	83
A. HUKUK SİSTEMİ	83

1. Common Law Hukuk Sistemi	84
2. Roma-Germen (Kıta Avrupası) Hukuk Sistemi	86
3. Türk Hukuk Sistemi	89
a. Osmanlı Dönemi Hukuk Sistemi	89
b. Tanzimat Dönemi ve Batı Hukukunun İlk Etkileri	89
c. Cumhuriyet Dönemi ve Hukuk Devrimi	90
d. Modern Türk Hukukunun Temel Özellikleri	91
B. HUKUK DÜZENİ	91
1. Genel Olarak	91
2. Türk Hukuk Düzeni	92
C. HUKUK KURALLARI	94
1. Genel Bilgi	94
2. Hukuk Kurallarının Unsurları	94
3. Hukuk Kurallarının Özellikleri	95
4. Hukuk Kurallarının Sınıflandırılması	96
a. Emredici Hukuk Kuralları	96
b. Yetki Verici Hukuk Kuralları	98
c. Tanımlayıcı Hukuk Kuralları	99
d. Yedek Hukuk Kuralları	99
da. Tamamlayıcı Hukuk Kuralları	99
db. Yorumlayıcı Hukuk Kuralları	100
D. HUKUK DALLARI	103
1. Genel Olarak	103
2. Kamu Hukuku Dalları	107
a. Anayasa Hukuku	107
b. İdare Hukuku	109
c. Ceza Hukuku	111
d. Uluslararası Hukuk	114
e. Vergi Hukuku	115
f. Yargılama ve İcra Hukuku	117
fa. Medeni Yargılama (Usul) Hukuku	118
fb. İcra ve İflas Hukuku	120
fc. Ceza Muhakemesi Hukuku	122
fd. İnfaz Hukuku	123
fe. İdari Yargılama Hukuku	124
3. Özel Hukuk Dalları	125

a.	Medeni Hukuk	126
b.	Ticaret Hukuku.....	128
c.	Devletler Özel Hukuku	130
4.	Karma Hukuk Dalları.....	131
a.	İş Hukuku	131
b.	Banka ve Sigorta Hukuku	133
c.	Sağlık Hukuku.....	135
d.	Hava ve Uzay Hukuku	137
e.	Teknoloji ve Yapay Zekâ Hukuku (Bilişim Hukuku)	139
f.	Gümrük Hukuku.....	141
V.	HUKUKUN UYGULANMASI ve YORUMLANMASI.....	145
A.	HUKUKUN YER BAKIMINDAN UYGULANMASI.....	146
B.	ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI.....	147
1.	Hukuk Kurallarının Yürürlüğe Girmesi ve Yayımlı	148
2.	Hukuk Kurallarının Zaman Yönünden Uygulama İlkeleri	149
a.	Derhal Uygulanma İlkesi	149
b.	Geçmişe Yürüme İlkesi.....	149
c.	İleriye Yürüme İlkesi	150
3.	Hukuk Kurallarının Yürürlükten Kalkması	150
C.	KİŞİ BAKIMINDAN UYGULANMASI	154
1.	Cumhurbaşkanının Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu.....	154
2.	Milletvekillerinin Sorumsuzluğu ve Dokunulmazlığı.....	155
3.	Diplomatik Dokunulmazlıklar	155
4.	NATO Askerî Personelinin Bağışıklıkları.....	156
D.	ANLAM BAKIMINDAN UYGULANMASI (YORUMLANMASI)	156
1.	Genel olarak	156
2.	Yorum Türleri.....	157
a.	Yasama Yorumu	157
b.	Yargısal Yorum	158
c.	Bilimsel Yorum	158
3.	Yorum Yöntemleri (Metotları, Dayanakları)	159
4.	Hukukta Boşluk, Boşluk Türleri ve Boşluğun Doldurulması	160
a.	Boşluk ve Boşluk Türleri.....	160
aa.	Hukuk Dışı Alan	161
ab.	Kasıtlı / Bilinçli Susma	161
ac.	Kanunda Boşluk.....	162

b. Boşluk Doldurma.....	162
5. Yorumda ve Boşluk Doldurmada Kullanılan Mantık İlkeleri (Başvurulan Yöntemler)	164
a. Kıyas	164
b. Aksi ile Kanıt.....	164
c. Evleviyet.....	165
d. Hâkimin Takdir Yetkisi ve Hukuk Yaratması	165
§ 3. HUKUKUN ETKİSİ (SONUÇLARI)	171
§ 3.1. HUKUKİ OLAYLAR, HUKUKİ FİİLLER, HUKUKİ İLİŞKİLER VE HUKUKİ İŞLEMLER (HUKUKUN KAVRAMLARI VE KURUMLARI)	172
I. HUKUKİ OLAY	173
II. HUKUKİ FİİL	173
A. HUKUKA AYKIRI FİİLLER	173
1. Haksız Fiil (Özel Hukuk Alanında).....	174
2. Suç (Ceza Hukuku Alanında)	175
3. Kabahat (İdari Hukuk Alanında)	175
4. Disiplinsizlik (İdari veya Mesleki Hukukta).....	175
B. HUKUKA UYGUN FİİLLER.....	177
1. Bilgi Ve Haber Verme Açıklamaları, Duygu Açıklamaları	177
2. İrade, İş ve Emek Açıklamaları	178
III. HUKUKİ İLİŞKİ	179
IV. HUKUKİ İŞLEM	184
A. HUKUKİ İŞLEMİN TANIMI VE HUKUKİ NİTELENDİRMESİ.....	184
B. HUKUKİ İŞLEMLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	185
1. Hukuki İşlemin İrade Açıklamasına Göre Sınıflandırılması (Tek Taraflı Hukuki İşlemler - İki Taraflı Hukuki İşlemler (Sözleşmeler)- Çok Taraflı Hukuki İşlemler).....	185
2. Hukuki İşlemin Zaman Bakımından Sınıflandırılması (Sağlararası Hukuki İşlemler-Ölüme Bağlı Hukuki İşlemler)	186
C. HUKUKİ İŞLEMİN GEÇERLİLİĞİ VE SINIRLARI.....	187
1. Hukuki İşlemin Geçerlilik Şartları	187
a. İrade Ehliyeti (Sübjektif Şart)	187
b. İrade Sakatlığı Bulunmaması.....	188
c. Konu ve Amaçta Hukuka Uygunluk	188
d. Şekil Şartına Uyulması (Objektif Şart)	188
e. Ahlak ve Kamu Düzenine Uygunluk	189
2. Hukuki İşlemin Geçersizlik Türleri.....	189

a.	Kesin Hükümsüzlük (Butlan)	189
b.	İptal Edilebilirlik (Nisbi Butlan).....	190
c.	Tadil Edilebilirlik (Kısmi Geçersizlik/Askıda Hükümsüzlük/ Tek taraflı Bağlamazlık).....	190
V.	GENEL HATLARIYLA HUKUKUN ETKİLERİNİN (HUKUKİ İŞLEMLERİN, FİİLLERİN VE OLAYLARIN) SONUÇLARINA BAKIŞ	190
A.	HUKUKİ İŞLEMİN TANIMI VE HUKUKİ NİTELENDİRMESİ.....	190
1.	Hukuki İşlemin Sonuçları	190
2.	Hukuki Fiillerin Sonuçları	191
3.	Hukuki Olayların Sonuçları	191
§ 3.2.	SORUMLULUK.....	195
I.	GENEL BİLGİ	195
II.	KAMU HUKUKU SORUMLULUKLARI.....	198
A.	CEZAİ SORUMLULUK (CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU).....	198
B.	İDARİ SORUMLULUK.....	199
C.	ANAYASAL VE SİYASİ SORUMLULUK.....	199
III.	ÖZEL HUKUK SORUMLULUKLARI	200
A.	GENEL BİLGİ	200
B.	TÜRLERİ	201
§ 3.3.	YAPTIRIM.....	204
I.	GENEL BİLGİ	204
II.	KAMUHUKUKU YAPTIRIMLARI	206
A.	CEZA HUKUKU YAPTIRIMLARI (ADLİ/CEZAİ YAPTIRIMLAR)	206
B.	İDARE HUKUKU YAPTIRIMLARI (İDARİ YAPTIRIMLAR).....	209
C.	CEBRİ İCRA.....	211
III.	ÖZEL HUKUK YAPTIRIMLARI	212
A.	HÜKÜMSÜZLÜK (GEÇERSİZLİK).....	212
B.	TAZMİNAT	214
§ 3.4.	HAKLAR	217
I.	GENEL OLARAK.....	217
II.	HAK ÇEŞİTLERİ	218
A.	KAMU HAKLARI (TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER / ANAYASAL HAKLAR)	219
1.	Temel Kavramlar	219
2.	1982 Anayasasının Temel Hak ve Özgürlükler Konusundaki Temel Yaklaşımı	220
3.	Temel Hak ve Özgürlere İlişkin Genel Hükümler	222

a.	Olağan Dönemlerde Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılması	222
aa.	Sınırlama Kanunla Yapılmalıdır.....	223
ab.	Sınırlama, Anayasanın İlgili Maddesinde Belirtilen Sebeplere Dayanmalıdır	223
ac.	Sınırlama, Anayasanın Sözüne ve Ruhuna Uygun Olmalıdır.....	224
ad.	Sınırlama, Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Uygun Olmalıdır.....	224
ae.	Sınırlama, Temel Hak ve Özgürlüğün Özüne Dokunmamalıdır.....	224
af.	Sınırlama, Ölçülülük İlkesine Uygun Olmalıdır	225
ag.	Sınırlama, Laik Cumhuriyet İlkesine Uygun Olmalıdır.....	225
b.	Temel Hak ve Özgürlüklerin Kötüye Kullanılmaması.....	225
c.	Olağanüstü Hal Rejiminde Temel Hak ve Özgürlüklerin Durdurulması	225
d.	Temel Hak ve Özgürlüklerin Yabancılar İçin Sınırlandırılması	226
4.	Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması.....	226
5.	Temel Hak ve Özgürlüklerin Türleri	227
a.	Negatif Statü (önleme, koruma) Hakları	227
b.	Pozitif Statü (sosyal ve ekonomik) Haklar	230
c.	Aktif Statü Hakları	231
B.	ÖZEL HAKLAR (MEDENİ HAKLAR)	232
1.	Mutlak Haklar	233
a.	Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar	233
b.	Kişilik Üzerindeki Mutlak Haklar	235
2.	Nisbi Haklar.....	235
3.	Konularına Göre Özel Haklar	236
4.	Kullanılmalarına Göre Özel Haklar	237
5.	Amaçlarına Göre Özel Haklar.....	238
6.	Bağımsız Olup Olmamlarına Göre Özel Haklar.....	239
III.	HAKLARIN KAZANILMASI.....	239
IV.	HAKLARIN KAYBEDİLMESİ	241
V.	HAKLARIN KORUNMASI.....	242
A.	TALEP YETKİSİ	243

B.	DAVA AÇMA YETKİSİ, DAVA VE DAVAYA KARŞI DAVALININ SAVUNMA İMKÂN LARI	243
1.	Dava.....	243
2.	Davaya Karşı Davalının Savunma Olanakları.....	245
C.	ZORLA (CEBRİ) İCRA.....	246
D.	KİŞİNİN KENDİ HAKKINI BİZZAT KORUMASI	246
1.	Meşru müdafaa (Haklı Savunma)	246
2.	Iztırar (Zaruret) Hali.....	246
3.	Güç Kullanma (İhkakı Hak Hali).....	247
VI.	HAK SAHİBİ VE HAKLARIN KULLANILMASI	247
VII.	HAK KULLANIMINDA, KAZANIMINDA VE DİĞER HALLERE İLİŞKİN ÖNEMLİ İLKELER.....	247
A.	İYİNİYET İLKESİ (SUBJEKTİF İYİNİYET).....	247
B.	DÜRÜSTLÜK İLKESİ (OBJEKTİF İYİNİYET)	248
C.	HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMAMASI İLKESİ	248
§ 3.5.	KİŞİLİK	249
I.	GENEL OLARAK KİŞİ	249
II.	GERÇEK KİŞİLER	251
A.	GERÇEK KİŞİLİĞE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	251
B.	GERÇEK KİŞİLİĞE İLİŞKİN HUKUKSAL DÜZENLEMELER.....	252
C.	GERÇEK KİŞİLİĞİN BAŞLAMASI VE SONA ERMESİ	253
D.	GERÇEK KİŞİLERİN EHLİYETLERİ	254
1.	Hak Ehliyeti.....	254
2.	Fiil Ehliyeti	255
a.	Genel Olarak	255
b.	Fiil Ehliyetinin Şartları	255
c.	Fiil Ehliyeti Bakımından Kişi Türleri	256
III.	TÜZEL KİŞİLER.....	256
A.	TÜZEL KİŞİ KAVRAMI	257
B.	TÜZEL KİŞİLİK KAVRAMININ KABULÜNÜ DOĞURAN İHTİYAÇLAR	258
C.	TÜZEL KİŞİLİK KAVRAMININ UNSURLARI	259
D.	TÜZEL KİŞİLİĞİN HUKUKİ NİTELİĞİ	259
E.	TÜZEL KİŞİLİĞE İLİŞKİN HUKUKSAL DÜZENLEMELER	262
F.	TÜZEL KİŞİLERİN ÇEŞİTLERİ	264
1.	Özel Hukuk Tüzel Kişileri.....	264
a.	Genel Olarak Özel Hukuk Tüzel Kişileri	264

b.	Özel Tüzel Kişilerin Doğması (Kuruluşu) ve Kaldırılması (Sona Ermesi)	265
ba.	Özel Hukuk Tüzel Kişilerin Kuruluşu(Doğması) ve Çeşitli Kuruluş Sistemleri	265
baa.	Serbest kuruluş sistemi	266
bab.	Tescil sistemi	266
bac.	İzin sistemi	267
bad.	Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Kuruluşunda Geçerli Olan Sistem	267
bb.	Kuruluş Aşamasındaki Hukuka Aykırılıkların Etkisi: Tüzel Kişiliğin Kazanılamadığı Haller	270
bc.	Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi	270
c.	Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyetleri	271
ca.	Hak Ehliyeti	271
caa.	Tüzel Kişilerin Tam Ehliyete Sahip Olması	271
cab.	Tüzel kişilerin yararlanamayacakları haklar	272
cac.	Tüzel kişilerin hak ehliyetinin amaçları ile sınırlı olup olmadığı sorunu: Tüzel kişilerde Ultra Vires İlkesi geçerli midir? (Tahsis/Özellik İlkesi)	272
cb.	Tüzel Kişilerin Fiil Ehliyeti	273
d.	Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Türleri	273
da.	Kazanç Paylaşma Amacına Yönelmiş ya da Ekonomik Amaç Güden Tüzel Kişiler	274
db.	Kazanç Paylaşma Amacına Yönelmemiş Tüzel Kişiler	275
2.	Kamu Hukuku Tüzel Kişileri	277
a.	Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinin Doğması (Kuruluşu) ve Kaldırılması (Sona Ermesi)	277
b.	Kamu Hukuku Tüzel Kişiliğinin Hak ve Fiil Ehliyeti	278
c.	Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinin Türleri	278
d.	Kamu Hukuku Tüzel Kişiliğinin Sahip Olduğu Yetkiler ve Özellikler	279
e.	Kamu Tüzel Kişisi ile Özel Tüzel Kişisi Arasındaki Temel Farklar	279

İKİNCİ KİTAP
ANAYASA HUKUKU

§ 1. ANAYASA KAVRAMI, TÜRLERİ VE ANAYASALCIK HAREKETLERİ	283
I. ANAYASA KAVRAMI	283
II. ANAYASA TÜRLERİ	284
A. MADDİ ANAYASA-ŞEKLİ ANAYASA	284
B. YAZILI ANAYASA-YAZISIZ ANAYASA	284
C. YUMUŞAK ANAYASA-KATI ANAYASA.....	285
D. ÇERÇEVE ANAYASA-KAZUİSTİK ANAYASA	286
III. ANAYASACILIK HAREKETLERİ	286
§ 2. HUKUKUN KAYNAKLARI, TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER, ANAYASANIN ÜSTÜNLÜĞÜ VE ANAYASA YARGISI	289
I. HUKUK KAYNAKLARI	289
II. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN İÇERİĞİ VE BUNLARIN KORUNMASI	291
III. NORMLAR HİYERARŞİSİ VE ANAYASANIN ÜSTÜNLÜĞÜ İLKESİ	293
IV. ANAYASA YARGISI (ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİ) VE ANAYASA MAHKEMESİ	294
A. ANAYASA YARGISINA İLİŞKİN BİLGİLER	294
B. TÜRK ANAYASA YARGISI VE ANAYASA MAHKEMESİ	295
§ 3. DEVLET VE HÜKÜMET.....	298
I. DEVLET	298
A. DEVLET KAVRAMI	298
B. DEVLETİN DOĞUŞUNA İLİŞKİN TEORİLER	298
1. Aile Teorisi	298
2. Biyolojik Teori	299
3. Kuvvet ve Mücadele Teorisi	299
4. Ekonomi Teorisi	299
5. Toplumsal Sözleşme Teorisi	300
C. DEVLETİN UNSURLARI	301
1. İnsan Topluluğu (Millet)	301
2. Ülke	302
3. Egemenlik	303
a. Egemenlik Kavramı	303
b. Egemenlik Unsurları.....	303
c. Egemenlik Teorileri (Egemenliğin Kaynağı).....	303
ca. Teokratik Egemenlik Teorisi	303
cb. Beşeri Egemenlik Teorisi	304

D. DEVLETİN TÜRLERİ.....	306
1. Egemenliklerine (Egemenliğin Kaynağına) Göre Devletler	306
2. Yapılarına (Yapılanmasına) Göre Devletler	307
II. HÜKÜMET.....	310
A. HÜKÜMET KAVRAMI	310
B. HÜKÜMET(YÖNETİM) ÇEŞİTLERİ.....	311
C. DEMOKRASİ	315
§ 4. TÜRK ANAYASACILIĞININ TARİHÇESİ.....	318
I. OSMANLI DÖNEMİ ANAYASACILIĞI.....	318
A. SENEDİ İTTİFAK	318
B. TANZİMAT FERMANI	318
C. ISLAHAT FERMANI	319
D. KANUNİ ESASİ.....	319
II. CUMHURİYET DÖNEMİ ANAYASACILIĞI.....	320
A. 1921 VE 1924 ANAYASASI	320
B. 1962 ANAYASASI	321
C. 1982 ANAYASASI	323
§ 5. 1982 ANAYASASININ GENEL ESASLARI, TEMEL İLKELERİ, TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İLE DEVLET ORGANLARI	326
§ 6. YASAMA ORGANI / TBMM (AN 75-100).....	329
I. TBMM KURULUŞ, SEÇİM VE ÜYE(MİLLETVEKİLLİĞİ) (AY.M.75-86).....	329
A. KURULUŞ VE SEÇİM	329
B. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ VE CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM DÖNEMİ İLE SEÇİMLERİN YENİLENMESİ	330
C. SEÇİMLERİN GERİYE BIRAKILMASI VE ARA SEÇİMLER	331
D. SEÇİMLERİN GENEL YÖNETİM VE DENETİMİ	332
E. MİLLETVEKİLLİĞİ (TBMM ÜYELİĞİ)	332
1. Genel olarak.....	332
2. Milletvekilliğiyle Bağdaşmayan İşler	333
3. Yasama Dokunulmazlığı	333
4. Milletvekilliğinin Düşmesi	334
5. İptal İstemi	335
6. Ödenek ve Yolluklar	335
II. TBMM GÖREV VE YETKİLERİ (AY.M.87-92)	336
A. GENEL OLARAK	336
B. KANUN KOYMAK	336

1. Genel Bilgiler	336
2. Alelde (Olağan) Kanunların Görüşülmesi ve Yayınlanması	337
2. Fevkalade Kanunların Görüşülmesi ve Yayınlanması	338
a. Anayasa Değişikliği Hakkında Kanunlar (Anayasa Değişikliği).....	338
b. Bütçe ve Kesin Hesap Kanunları.....	340
C. MİLLETLERARASI ANTLAŞMALARINI UYGUN BULMAK	341
D. SAVAŞ HALİ İLANI VE SİLAHLI KUVVET KULLANILMASINA İZİN VERME	342
E. SEÇİMLERİN YENİLENMESİNE KARAR VERMEK	342
F. GENEL VEYA ÖZEL AF İLANINA KARAR VERMEK.....	343
G. PARA BASILMASINA KARAR VERMEK	343
H. MECLİSİN DİĞER GÖREVLERİ.....	343
III. TBMM FAALİYETLERİ, BAŞKANLIK VE DÜZENİ (AY.M.93-97)	343
A. TOPLANMA VE TATİL.....	343
B. BAŞKANLIK DİVANI VE MECLİS BAŞKANI	344
C. SİYASİ PARTİ GRUPLARI VE KOLLUK İŞLERİ.....	345
IV. TBMM BİLGİ EDİNME VE DENETİM YOLLARI (AY.M.98-100)	345
Ş 7. YARGI ORGANI (YARGI TEŞKİLATI/YARGI ÖRGÜTÜ).....	346
I. GENEL HÜKÜMLER	346
A. YARGI ORGANINA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER.....	346
B. KANUNİ HAKİM GÜVENCESİ İLE MAHKEMELERİN VE HAKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI.....	348
C. HAKİMLİK VE SAVCILIK TEMİNATI	348
D. HAKİMLİK VE SAVCILIK MESLEĞİ	349
E. DURUŞMALARIN AÇIK VE KARARLARIN GEREKÇELİ OLMASI.....	349
F. MAHKEMELERİN KURULUŞU.....	350
G. ADALET HİZMETLERİNİN DENETİMİ	350
II. YÜKSEK MAHKEMELER.....	350
A. ANAYASA MAHKEMESİ (AY.m.146-153).....	350
1. Kuruluşu	350
2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğın sona ermesi	352
3. Görev ve yetkileri	352
a. Anayasaya Uygunluk Denetimi	352
aa. Genel Bilgiler.....	352
ab. Soyut Norm Denetimi (İptal Davası Yoluyla Denetim)	353

ac. Somut Norm Denetimi (Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi / İtiraz Davası).....	354
b. Bireysel Başvuru.....	355
c. Yüce Divan Sıfatıyla Yargılama	356
d. Siyasi Partiyeye İlişkin Davalar	356
4. Çalışma ve yargılama usulü.....	357
5. Anayasa Mahkemesinin Kararları	358
B. YARGITAY.....	358
C. DANIŞTAY	359
D. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ	359
III. YÜKSEK ADLİ KURULUŞLAR	360
A. HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU.....	360
B. SAYIŞTAY.....	362
C. YÜKSEK SEÇİM KURULU.....	364
IV. DİĞER MAHKEMELER (AY.M.142-145)	364
A. ADLİ YARGI.....	364
1. Genel Bilgiler.....	364
2. İlk Derece Mahkemeler (AYBAM.K.m.1-24).....	365
a. İlk Derece Hukuk Mahkemeleri.....	365
aa. Asliye Hukuk Mahkemeleri.....	366
ab. Sulh Hukuk Mahkemeleri	366
ac. Diğer Özel Hukuk Mahkemeleri	367
b. İlk Derece Ceza Mahkemeleri	368
ba. Asliye Ceza Mahkemeleri	368
bb. Ağır Ceza Mahkemeleri	368
bc. Sulh Ceza Hâkimliği (AYBAM.K.m.10).....	369
bd. Özel Ceza Mahkemeleri.....	370
be. Cumhuriyet Başsavcılığı (AYBAM.K.m.16-22).....	370
3. Bölge Adliye Mahkemeleri (BAM; AYBAM.K.m.25-54)	371
4. Yargıtay.....	374
B. İDARİ YARGI	378
1. Genel Bilgiler.....	378
2. İlk Derece Mahkemeler	378
a. İlk Derece İdare Mahkemeleri.....	378
b. İlk Derece Vergi Mahkemeleri.....	378
3. Bölge İdare Mahkemeleri (BİM / BİMV.M.K.m.3).....	379
4. Danıştay	380

§ 8. YÜRÜTME ORGANI VE İDARE (AN. M. 101-137)	384
I. CUMHURBAŞKANI	384
A. ADAYLIK VE SEÇİMİ.....	385
B. AND İÇMESİ	385
C. CUMHURBAŞKANININ GÖREV VE YETKİLERİ	386
D. CUMHURBAŞKANININ CEZAİ SORUMLULUĞU	387
E. CUMHURBAŞKANI YARDIMCILARI VE BAKANLAR	387
F. DEVLET DENETLEME KURULU	389
G. MİLLİ SAVUNMA VE MİLLİ GÜVENLİK.....	390
1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı	390
2. Milli Güvenlik Kurulu	390
H. OLAĞANÜSTÜ HAL YÖNETİMİ	391
II. İDARE	391
A. İDARENİN ESASLARI.....	392
B. YARGI YOLU	392
C. İDARENİN KURULUŞU (TEŞKİLATLANMASI).....	393
1. Merkezi idare (Merkezden Yönetim).....	393
2. Yerel İdare (Yerinden Yönetim)	393
a. Mahalli idareler (Yer Bakımından Yerinden Yönetim)	393
b. Hizmet Bakımından Yerinden Yönetimler.....	394
ba. Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları	394
baa. Yükseköğretim kurumları	394
bab. Yükseköğretim üst kuruluşları	395
bb. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuyla ilişkili haber ajansları.....	396
bc. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.....	396
bd. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.....	396
D. KAMU HİZMETİ GÖREVLİLERİ	397
E. KANUNSUZ EMİR.....	398

ÜÇÜNCÜ KİTAP

İDARE HUKUKU

§ 1. KAMU (DEVLET) İDARESİ	401
I. GENEL OLARAK İDARE KAVRAMI VE İDARE HUKUKU.....	401
A. İDARE KAVRAMI VE İÇERİĞİ.....	401
B. İDARE HUKUKU.....	401

1. Genel Olarak	401
2. İdare Hukukunun Uygulama Alanının Belirlenmesi (İdare Hukukunun Kapsamı).....	402
a. Genel Olarak	402
b. Yapısal (Organik) Anlamda İdare.....	403
c. Fonksiyonel (Görevsel) Anlamda İdare	404
3. İdare Hukukunun Diğer Hukuk Dallarıyla İlişkisi	405
4. İdare Hukukuna İlişkin Anayasal Hükümler	406
5. İdare Hukukunun Kaynakları.....	407
a. Asıl Kaynaklar	408
b. Yardımcı Kaynaklar.....	410
6. İdare Hukukunun Özellikleri	411
a. İdare Hukuku Yeni Bir Hukuk Dalıdır	411
b. İdare Hukuku Bağımsız Bir Hukuk Dalıdır	411
c. İdare Hukuku Pozitif Bir Hukuk Dalıdır.....	411
d. İdare Hukuku Mevzuat Birliği Olmayan Bir Hukuk Dalıdır.....	411
e. İdare Hukuku İçtihadi Bir Hukuk Dalıdır	411
f. İdare Hukuku Statü Hukukudur.....	412
7. İdare Hukukunun Temel (Anayasal) İlkeleri	412
a. Sosyal Devlet İlkesi.....	413
b. Demokratik Devlet İlkesi	413
c. İnsan Haklarına Saygılı Devlet İlkesi	413
d. Üniter Devlet İlkesi.....	414
e. Eşitlik İlkesi.....	414
f. Hukuk Devleti İlkesi.....	414
g. İdarenin Kanuniliği İlkesi	417
h. Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetim İlkesi	419
ha. Merkezden Yönetim	419
haa. Merkezden Yönetimin Özellikleri.....	419
hab. Merkezden Yönetimin Yararları ve Sakıncaları	420
hac. Merkezden Yönetimin Esnekliği: Yetki Genişliği (Tevsii Mezuniyet)	421
hb. Yerinden Yönetim.....	422
hba. Genel Olarak	422
hbb. Yerinden Yönetimin Özellikleri	422
hbc. Yerinden Yönetimin Türleri.....	423
hbd. Yerinden Yönetimin Yararları ve Sakıncaları	423

I. İdarenin Bütünlüğü İlkesi.....	424
Ia. Hiyerarşi.....	424
Ib. İdari Vesayet	426
II. İDARENİN FAALİYETLERİ VE GEREKLİLİKLERİ	428
§ 2. İDARE TEŞKİLATI	430
I. MERKEZDEN YÖNETİM (MERKEZİ İDARE, DEVLET İDARESİ).....	430
A. MERKEZ(BAŞKENT) TEŞKİLATI	431
1. Cumhurbaşkanı.....	431
2. Bakanlıklar	432
B. MERKEZİ YARDIMCI KURULUŞLAR.....	432
1. Danıştay.....	433
2. Sayıştay.....	433
3. MGK.....	433
C. TAŞRA TEŞKİLATI	434
1. Genel Olarak.....	434
2. İl İdaresi (il Genel İdaresi).....	434
3. İlçe İdaresi	435
4. Bucak İdaresi	436
II. YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI	436
A. YER YÖNÜNDEN YERİNDEN YÖNETİMLER (MAHALLİ İDARELER)	437
1. Genel Olarak.....	437
2. İl Özel İdaresi	437
3. Belediye.....	438
a. Belediye İdaresi	438
b. Büyükşehir Belediye İdaresi.....	439
4. Köy.....	439
B. HİZMET YÖNÜNDEN YERİNDEN YÖNETİMLER	440
1. Genel Olarak.....	440
2. İdari Kamu Kurumları.....	440
3. Sosyal Kamu Kurumları.....	441
4. Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları.....	441
5. Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları	442
6. Düzenleyici ve Denetleyici Kuruluşlar (Bağımsız İdari Otoriteler).....	442
7. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (İktisadi Kamu Kurumları)	443
a. Kamu İktisadi Teşebbüsleri	444
b. Belediye İktisadi Teşebbüsleri	446

§ 3. İDARİ İŞLEMLER	447
I. GENEL OLARAK	447
II. İDARİ İŞLEMİN ÖZELLİKLERİ	448
A. TEK YANLILIK İLKESİ	448
B. İCRAİLİK İLKESİ	448
C. HUKUKA UYGUNLUK İLKESİ	448
III. TÜRLERİ	449
A. TEK YANLI İDARİ İŞLEMLER	449
1. Bireysel İdari İşlemler (Birel İşlem / İdari Karar)	449
2. Düzenleyici İdari İşlemler (Kural İşlem).....	450
B. İKİ YANLI İDARİ İŞLEMLER (İDARİ SÖZLEŞMELER)	450
1. İdarenin Özel Hukuk Sözleşmeleri	451
2. İdarenin idare hukuku sözleşmeleri.....	452
IV. İDARİ İŞLEMİN UNSURLARI.....	453
A. YETKİ UNSURU	453
1. Genel Olarak	453
2. Yetki Unsurunun Gereklilikleri	453
a. Yer Yönünden Yetki.....	453
b. Zaman Yönünden Yetki	454
c. Konu Yönünden Yetki.....	454
d. Kişi Yönünden Yetki.....	454
3. Yetkide Paralellik İlkesi	454
4. Yetki Devri – İmza Devri.....	454
B. ŞEKİL UNSURU	455
C. KONU UNSURU	456
D. SEBEP UNSURU.....	456
E. AMAÇ UNSURU.....	456
V. İDARİ İŞLEMİN YÜRÜLÜĞE GİRMESİ, SAKATLIKLARININ YAPTIRIMI VE SONA ERMESİ	457
A. İDARİ İŞLEMİN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ	457
B. İDARİ İŞLEMLERİN SONA ERMESİ	457
§ 4. İDARİ EYLEMLER (İDARENİN GÖREVLERİ)	459
I. GENEL OLARAK	459
II. KAMU HİZMETİ.....	459
A. GENEL BİLGİLER	459
B. KAMU HİZMETİ İLKELERİ.....	459

C. KAMU HİZMETİ TÜRLERİ	460
1. Genel Olarak.....	460
2. Kolluk.....	461
D. KAMU HİZMETİNİN GÖRÜLME USULLERİ.....	461
§ 5. KAMU MALLARI	463
I. GENEL OLARAK.....	463
II. KAMUNUN MAL EDİNMESİ	464
§ 6. KAMU GÖREVLİLERİ	466
I. KAMU GÖREVLİSİNİN TANIMI VE KAPSAMI	466
II. MEMURLUK MESLEĞİNİN TEMEL İLKELERİ	466
A. SINIFLANDIRMA İLKESİ	466
B. KARİYER İLKESİ.....	467
C. LİYAKAT İLKESİ	467
II. MEMURLUK MESLEĞİNİN TEMEL İLKELERİ	468
A. SINIFLANDIRMA İLKESİ	468
1. Genel Olarak.....	468
§ 7. İDARENİN SORUMLULUĞU VE İDARİ YARGI	469
I. GENEL OLARAK.....	469
II. İDARENİN SORUMLULUK TÜRLERİ	469
III. İDARİ YARGI.....	471
KAYNAKÇA.....	475